

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

SLUŽBA ZA ODNOS Z JAVNOSTMI IN PROMOCIJO

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 91 63

F: 01 478 90 13

E: pr.mkgp@gov.si

www.mkgp.gov.si

UKOM

Info.ukom@gov.si

Predlagamvladi.si

Številka: 0913-1/2018/3

Datum: 4. 6. 2018

Zadeva: Predlog 9178-119: Prepoved plasten, plasticne embalaze v gospodinjstvu, kozmetiki, prehranskih izdelkih in drugih Zveza: e-pošta, z dne 28. 6. 2018 (092-119/2018/3)

Spoštovani,

v nadaljevanju vam pošiljamo odgovor na predlog 9178-119: Prepoved plasten, plasticne embalaze v gospodinjstvu, kozmetiki, prehranskih izdelkih:

Glede na pretekle dni o plavajoči gmoti plastike v morju, t.i. plastičnih otokih v morju je potrebno takojšnje ukrepanje in prepovedati prodajo vse plastike in jo nadomestiti s steklom. Za plastične flase pa uvedbo plačevanja. Ljudi je treba udariti po žepu, da bodo spremenili navade. Ne čakati na Ek, da ukine plastiko, naredimo 1x sami nekaj.

ZA MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE: Znano je, da plastika povzroča različne bolezni, predvsem vrsto avtoimunih bolezni, ki v slovenskem zdravstvu niso urejeni, področje endokrinologije, tirologije ipd. In so ljudje prepisani sami sebi. Predvsem zaradi enormnih cakovnih vrst in dragih pregledov. Zdravniki spec.pa z znanjem zaostajajo za vsemi sosednjimi državami.

Potrebno je takojšnje ukrepanje in plastiko na vseh področjih, posebej plastenke prepovedati ali vsaj zelo omejiti.

Podobno je potrebno urediti tudi pri masovni proizvodnji in reklamiranju nizkocenovnih oblačil, polnih nafte. Zakaj bi vsako leto rabili novo garderobo za vsak letni čas? Imamo ministrstvo za okolje, kmetijstvo in zdravstvo pa za zdravje in okolje nič ne naredijo. Onesnaženje se nadaljuje.

ZA MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO: Kmetijstvo je lep primer prekomernega onesnaževanja podtalnice in spricanja s strupi, ki se ne nadzira in kaznuje ter v javnosti laze.

Pomor ptičev je lep primer zavajanja javnosti in zastrupljanja zemlje, ribnikov, rek.... Pomemben je le dobiček.

Ekoloska katastrofa se dogaja tako na morju, prekmurju,...vlada pa nič.

Začnite ze sprejemati ukrepe, ki so nujno potrebni

ODGOVOR

Na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano se zavedamo, da do potencialnega onesnaževanja okolja lahko prihaja tudi iz kmetijskih virov, vendar predvsem na območjih

intenzivnega kmetovanja. K temu v največji meri lahko prispeva uporaba mineralnih gnojil in fitofarmacevtskih sredstev (FFS), ki pa se v zadnjih letih zmanjšuje. Podatki kažejo (Kazalci okolja v Sloveniji, Agencija RS za okolje), da se je **poraba mineralnih gnojil** v Sloveniji v letih 1992–2015 **zmanjšala za 28 %**. Zmanjšala se je tudi poraba rastlinskih hranil (N, P₂O₅, K₂O) na hektar kmetijske zemlje v uporabi, in sicer iz 135 kg/ha na 103 kg/ha, oziroma za 23 %. V obdobju 1992–2015 smo na hektar kmetijske zemlje v uporabi povprečno porabili 62 kg N, 28 kg P₂O₅ in 34 kg K₂O. Med rastlinskimi hranili v sestavi mineralnih gnojil prevladuje dušik (51 %), sledita kalij (2,7 %) in fosfor (22 %), kar potrjuje, da se mineralna gnojila v Sloveniji uporabljajo predvsem za dognojevanje z dušikom (gnojenje s fosforjem in kalijem pa se kombinira z uporabo živinskih gnojil pri predsetveni obdelavi tal. V obdobju 2002–2013 je bila poraba rastlinskih hranil v Sloveniji okoli 100 kg/ha. V omenjenem obdobju so največ rastlinskih hranil porabili na Hrvaškem (217 kg/ha), v Belgiji (186 kg/ha) in na Nizozemskem (169 kg/ha).

Podobno velja tudi za FFS. Po podatkih o prodaji FFS v Sloveniji se je njihova poraba v zadnjih dvajsetih letih skoraj prepolovila, iz 2.031 t v letu 1992 na 1.102 t v letu 2015. Poraba FFS v zadnjih petih letih pa je precej enakomerna z okoli 5,7 kg aktivne snovi na hektar obdelovalne površine. Nihanja med leti so predvsem posledica vremenskih razmer. Kljub občutnemu zmanjšanju uporabe FFS, pa je le-ta zaradi večjega deleža trajnih nasadov, še vedno večja kot v večini drugih držav EU. Fungicidi zato predstavljajo več kot 2/3 vseh uporabljenih FFS v Sloveniji, pri čemer se je tudi njihova uporaba v zadnjih letih precej zmanjšala.

Preprečevanje nevarnosti onesnaženja podzemnih voda z nitrati iz kmetijstva zaradi gnojenja z dušikom iz živinskih gnojil je na nivoju EU urejeno z Direktivo Sveta 91/676/EEC o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov t.i. nitratno direktivo. Določbe nitratne direktive so v slovenski pravni red prenesene z Uredbo o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (Uradni list RS, št. [113/09](#), [5/13](#), [22/15](#) in [12/17](#)).

Zaradi varstva voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov je celotno območje Republike Slovenije že od leta 2001 opredeljeno kot ranljivo območje. S tem je bila sprejeta odločitev, da se bodo ukrepi za varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov izvajali na vseh kmetijskih zemljiščih v Sloveniji. Z nitratno uredbo so tako določene mejne vrednosti vnosa dušika v tla ali na tla ter ukrepi za zmanjšanje in preprečevanje onesnaževanja voda, ki ga povzročajo nitrati iz kmetijskih virov. Gre za obveznosti, ki jih morajo dosledno spoštovati in izvajati vsa kmetijska gospodarstva, ki izvajajo gnojenje oziroma kmetijska gospodarstva, kjer pri izvajanju njihove dejavnosti nastajajo živinska gnojila, kompost ali digestat, četudi slednja ne vsebujejo živinskih gnojil.

Pri prizadevanjih, da ne prihaja do onesnaževanja okolja in da se ohrani in izboljša biotska raznovrstnost, ima ključno vlogo skupna kmetijska politika (SKP) v povezavi z ustreznimi okoljskimi politikami.

K zmanjševanju potencialnega onesnaževanja okolja iz kmetijskih virov pa prispevajo tudi finančne podpore MKGP, s katerimi v okviru ukrepa kmetijsko okoljskih plačil že od leta 2000 dalje, to je še pred vstopom Slovenije v EU, spodbuja izvajanje kmetijskih praks, ki prispevajo k varovanju okolja. Izvajanje tega ukrepa se je nadaljevalo tudi po vstopu Slovenije v EU, in sicer v okviru Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2004–2006 in 2007–2013. V obdobju 2014–2020 so se kmetijsko okoljskim vsebinam pridružile še podnebne in se združile v ukrep KOPOP. Ta ukrep podpira kmetijstvo v njegovi okoljski funkciji in je namenjen ohranjanju in spodbujanju nadstandardnih sonaravnih kmetijskih praks, ki so usmerjene v ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajine, ustrezno gospodarjenje z vodami in upravljanje s tlemi ter blaženje in prilagajanje kmetovanja podnebnim spremembam. Plačila spodbujajo izvajanje kmetijskih praks, ki presegajo obvezne standarde, to je običajno kmetijsko prakso. To niso dohodkovna plačila, ampak plačila za kritje dodatnih stroškov in izgube prihodka zaradi izvajanja nadstandardnih zahtev ukrepa KOPOP. S temi plačili se kmetu plačata delo in trud, ko kot skrbnik okolja s svojimi aktivnostmi poleg pridelave hrane, ohranja naravo, varuje vode in tla, vzdržuje krajino, zagotavlja pa tudi izvajanje družbeno pomembnih storitev in neblagovnih javnih dobrin.

Ukrep KOPOP sestoji iz 19 operacij z obveznimi in izbirnimi zahtevami, ki vključujejo nadstandardne sonaravne kmetijske prakse v poljedelstvu in zelenjadarstvu, hmeljarstvu,

sadjarstvu, vinogradništvu, za gospodarjenje s trajnim travinjem in naravovarstveno pomembnimi travišči, za upravljanje z vodami in tlemi ter za ohranjanje krajine in genskih virov.

Eden od pogojev za vstop v ukrep KOPOP je izdelana analiza tal in gnojilni načrt, v katerem so ovrednotena uporabljena hranila iz mineralnih in živinskih gnojil, kar prispeva k nadzorovani in strokovno utemeljeni rabi gnojil, ki se posledično odraža tudi v njihovi zmanjšani porabi. Ukrep KOPOP pa podpira tudi alternativne metode varstva rastlin (npr. mehansko zatiranje plevelov, uporaba feromonskih vab in dispenzorjev ipd.), ki prav tako prispevajo k manjši porabi ali celo neuporabi FFS.

V okviru ukrepa KOPOP je varovanju voda neposredno namenjena operacija Vodni viri. Namen te operacije je ohranjanje ali izboljšanje kakovosti vodnih virov in ohranjanje ter izboljšanje lastnosti in rodovitnosti tal. Izvaja se na prispevnih območjih vodnih teles površinskih voda in vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda. Posredno pa na ohranjanje vodnih virov pozitivno vplivajo tudi druge operacije ukrepa KOPOP (nadzorovana in omejena uporaba gnojil in sredstev za varstvo rastlin v poljedelstvu in zelenjadarstvu, sadjarstvu, vinogradništvu ipd.).

Da bi se ukrep KOPOP izvajal čim bolj učinkovito in v skladu z zastavljenimi cilji, morajo kmeti pred vstopom v ukrep KOPOP opraviti tudi program predhodnega usposabljanja s področja kmetijske okoljskih in kmetijsko podnebnih vsebin, kjer se seznanijo z namenom ukrepa KOPOP, pridobijo pa tudi informacije, ki so pomembne za izvajanje tega ukrepa. Znanje, ki ga pridobijo na predhodnem usposabljanju, pa nadgradijo v okviru vsakoletnega rednega usposabljanja s področja izpolnjevanja zahtev pri izvajanju ukrepa KOPOP in kmetovanja v povezavi z ohranjanjem narave, varstvom voda in tal ter podnebnimi spremembami.

K varovanju okolja pa prispeva tudi ukrep Ekološko kmetovanje (EK), ki pridobiva vse večji pomen v slovenskem kmetijskem prostoru, saj število KMG, vključenih v kontrolo z leti narašča (število KMG, vključenih v kontrolo: 1998 – 41, 2006 – 1.876, 2013 – 3.049 in 2015 – 3.417). S plačili za ukrep EK, ki ne pomeni le prepovedi uporabe kemično sintetiziranih FFS in mineralnih gnojil, MKGP spodbuja KMG k izvajanju naravi prijaznega načina kmetovanja, ki prispeva k ohranjanju in izboljševanju biotske raznovrstnosti, ohranjanju virov pitne vode, rodovitnosti tal, kulturne kmetijske krajine in k varovanju okolja nasploh.

K ozaveščanju kmetov o pomenu ohranjanja okolja prispevajo tudi aktivnosti Mreže za podeželje v okviru PRP 2014–2020 in razna informativna gradiva MKGP za kmete in širšo javnost.

K odgovornejšemu kmetovanju prispevajo tudi pravila o navzkrižni skladnosti. To so predpisane zahteve ravnanja in standardi za ohranjanje dobrega kmetijskega in okoljskega stanja zemljišč. Predstavljajo minimalne zahteve s področij okolja, podnebnih sprememb, dobrega kmetijskega stanja zemljišč, javnega zdravja, zdravja živali in rastlin ter dobrobiti živali, ki jih morajo izpolnjevati vsi nosilci KMG, ki vlagajo vloge in zahtevke za ukrepe kmetijske politike, torej 57.000 KMG, ki uveljavljajo neposredna plačila in/ali nekatere ukrepe iz programa razvoja podeželja (KOPOP, ekološko kmetovanje, OMD plačila, dobrobit živali) in/ali plačila za prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov iz programa v vinskem sektorju.

MKGP in Ministrstvo za okolje in prostor tvorno sodelujeta in usklajujeta mnenja in predloge pri pripravi dokumentov, ki zadevajo kmetijstvo in z njim povezano okoljsko problematiko. Tako je kmetijstvo vključeno tudi v t.i. okoljske ukrepe, s katerimi si država prizadeva ohraniti naravo in okolje. Prej omenjeni ukrep KOPOP je tudi eden od instrumentov za usmerjanje kmetijske dejavnosti v trajnostne oblike kmetovanja in je kot t.i. okoljski ukrep – ukrep prilagojene kmetijske prakse vključen v Program upravljanja območij Natura 2000 (2015–2020), ki je namenjen doseganju varstvenih ciljev teh območij.

Na področju varovanja voda sta pomembna dokumenta Načrta upravljanja voda na vodnem območju Donave in Jadranskega morja, katerih glavni namen je opredelitev ciljev doseganja dobrega stanja površinskih in podzemnih voda, preprečevanje nadaljnjega slabšanja stanja vodnih ekosistemov, spodbujanje trajnostne rabe vode ter zagotavljanje večjega varstva in izboljševanje vodnega okolja. Ti cilji se uresničujejo prek Programa ukrepov upravljanja voda, v

katerega je vključeno tudi kmetijstvo. Ta program določa temeljne ukrepe, ki se nanašajo na upravljanje voda (t.i. temeljni ukrepi »a«) in ukrepe, ki so namenjeni izboljšanju izvajanja temeljnih ukrepov (t.i. temeljni ukrepi »b«) ter dopolnilne ukrepe za izboljšanje stanja vodnih teles, za katera je ocenjeno, da do konca leta 2021 ne bodo dosegla zanje predpisanih ciljev iz načrtov. Med dopolnilne ukrepe sodijo tudi ukrepi za zmanjšanje razpršenega onesnaževanja voda s hranili v kmetijstvu, kamor se uvrščata tudi ukrepa KOPOP in EK.

Opisano zmanjšanje porabe mineralnih gnojil v Sloveniji je posledica veliko bolj skrbne, racionalne in strokovno utemeljene uporabe mineralnih gnojil v kmetijstvu, k čemur so prispevali številni ukrepi kmetijske politike (kot je npr. ukrep KOPOP, v okviru katerega se z mineralnimi gnojili gnoji v skladu z gnojilnim načrtom, izdelanim na podlagi veljavne analize tal, ob upoštevanju založenosti tal z gnojili in potrebami rastlin po hranilih) in navsezadnje tudi cena teh gnojil.

Kmetijska inšpekcija redno opravlja tudi preglede na področju mineralnih gnojil na podlagi veljavne zakonodaje. Poročila o teh pregledih so dostopna na spletni strani Inšpektorata RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (http://www.ikglr.gov.si/si/o_inspektoratu/porocila_o_delu_inspektorata/).

Seveda pa kmetijstvo ni edini »onesnaževalec« podzemnih in nadzemnih voda z nitrati. Poleg kmetijstva imajo pomembno vlogo tudi »nekmetijski dejavniki«, med katerimi je v prvi vrsti treba omeniti neurejeno komunalno infrastrukturo, ki predvsem na območjih, kjer je v podzemnih vodah preveč nitratov, še ni povsem urejena v skladu z zahtevami EU.

Služba za odnose z javnostmi in promocijo
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano